

Глава государства провел заседание Совета Безопасности по вопросам кибербезопасности

Стр. 2

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Katar'ın Başkenti Doha'da Düzenlenen İslam İşbirliği Teşkilatı ve Arap Ligi Olağanüstü Ortak Zirvesi'ne Katıldı

4. Sayfa

ANISKA

6+

19 Eylül 2025
SAYI 34 (1050)

KURUCUSU
ZİYATDIN KASSANOV

KAZAKISTAN CUMHURİYETİ ANISKA TÜRK KÜLTÜR MERKEZİ ULUSLARARASI YAYINI

DÜNYA AHISKA TÜRKLERİ BİRLİĞİ
THE WORLD UNION OF AHISKA TURKS

8-бет

ТҮРКИ-АХЫСКА:
ИСТОРИКО-КУЛЬТУРНЫЙ
АНАЛИЗ СУДЬБЫ НАРОДА,
ПРОШЕДШЕГО ЧЕРЕЗ
ИСПЫТАНИЯ ВРЕМЕНИ

6-бет

Алматы өкімі Үндістанның
Қазақстандағы Елшісі Сайлас
Тангалмен кездесті

Стр. 5

ТРАДИЦИОННЫЕ СМИ НЕИЗБЕЖНО
ПЕРЕИДУТ В ЦИФРОВОЙ ФОРМАТ

Роль средств массовой информации в укреплении общественного согласия и общенационального единства обсудили в рамках медиафорума «Этно-журналистика в современном медиапространстве: тенденции и векторы», приуроченного к 30-летию Ассамблеи народа Казахстана.

ПОЗДРАВЛЯЕМ!

Недавно в Енбекшиказахском районе Алматинской области прошла первая сессия Ассамблеи народа Казахстана Енбекшиказахского района. Среди представителей ТЭКЦ «Ахыска» пять человек стали членами АНК. Среди которых председатель ТЭКЦ "Ахыска" Енбекшиказахского района Мамоев Бинали Шахпандерович, член совета ТЭКЦ «Ахыска» Алиев Ибрагим Безгунович, председатель ТЭКЦ «Ахыска» села Коктобе Завутатдзэ Мухтар Гулалиевич, председатель ТЭКЦ «Ахыска» села Балтабай Азизов Омар Яшаевич, руководитель молодежного комитета АНК Енбекшиказахского района и ТЭКЦ «Ахыска» Нажипов Мурат Яшаевич. А заместителем председателя Енбекшиказахского районного АНК был избран Омар Азизов.

ТЭКЦ «Ахыска»

4. Sayfa

Guinness yolunda tarihi adım:
130 yaşındaki Özbek Türkü
Umarova'nın doğum günü
mahkemece kabul edildi

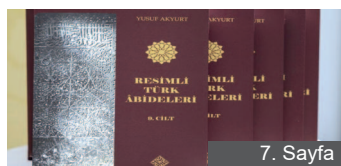
10. Sayfa

Şecereli Küy: Kazak kültürünün Çarlık ve Sovyet Rusya'ya direnişin dili

9-бет

ҚАЗАҚ ТІЛІ МЕН ӘДЕБИЕТІН
ОҚЫТУДАҒЫ ДӘСТҮРЛІ ЖӘНЕ
ИНТЕРБЕЛСЕНДІ ӘДІС-ТӘСІЛДЕР

7. Sayfa

Resimli Türk Abideleri eseri tanıtıldı

Стр. 12

«СИТУАТИВНЫЙ КАЗАХСКИЙ»
ШАГАЕТ ПО ПЛАНЕТЕ

2

19 Eylül 2025
19 Қыркүйек 2025 ж.

Sayı 34
№ 34

ANISKA GAZETESİ
«АХЫСКА» ГАЗЕТІ

ANISKA

Глава государства
провел заседание
Совета Безопасности
по вопросам
кибербезопасности

Под председательством Президента Касым-Жомарта Токаева состоялось заседание Совета Безопасности Республики Казахстан, посвященное вопросам обеспечения кибербезопасности и защищенности цифровой среды для граждан.

Глава государства напомнил, что в недавнем Послании он поставил задачу превратить Казахстан в полноценную цифровую страну. Ее решение требует принятия комплексных мер, в том числе в сфере кибербезопасности.

В ходе заседания были обсуждены вопросы, связанные с современными киберугрозами и методами противодействия им, защитой критически важной информационной инфраструктуры, развитием индустрии кибербезопасности и совершенствованием системы подготовки кадров.

С докладами выступили министр цифрового развития, инноваций и аэрокосмического промышленности Жаспан Мадиев и председатель Комитета национальной безопасности Ермак Сагимбаев.

Глава государства отметил особую значимость борьбы с киберпреступностью, включая кибермошенничество, а также мер по наращиванию компетенций органов, задействованных в расследованиях киберпреступлений.

Наряду с этим Касым-Жомарт Токаев назвал приоритетными задачами обеспечение защищенности персональных данных граждан и ужесточение ответственности за их утечки. Как он подчеркнул, необходимо усилить профилактическую работу среди населения с целью широкого разъяснения принципов безопасного и ответственного поведения в киберсреде.

По итогам заседания Президент поручил принять ряд мер, направленных на снижение стратегических рисков и решение системных вопросов кибербезопасности.

ПРЕЗИДЕНТ КАСЫМ-ЖОМАРТ ТОКАЕВ ПРОВЕЛ СОВЕЩАНИЕ ПО ВОПРОСУ УБОРОЧНОЙ КАМПАНИИ

Глава государства провел в Зерендинском районе Акмолинской области совещание по вопросу уборочной кампании с аграриями региона. В мероприятии в режиме видеоконференцсвязи приняли участие фермеры Костанайской, Павлодарской и Северо-Казахстанской областей.

В своем выступлении Президент сообщил, что специально прибыл в Акмолинскую область для знакомства с ходом уборочной кампании.

— Необходимо своевременно завершить полевые работы и собрать урожай. От этой работы напрямую зависит продовольственная безопасность в стране и стабильность внутреннего рынка. В случае успешного проведения уборочной кампании возрастет наш экспортный потенциал, появится возможность увеличения поставок за рубеж. Прошлый год был успешным для сельскохозяйственной отрасли Казахстана. Благодаря самоотверженным усилиям аграриев собран рекордный урожай зерновых. Это можно назвать результатом правильного применения агротехнологий. В целом, это обеспечило более высокий, чем в других отраслях, рост объемов производства в сельском хозяйстве. Итоги работы за 8 месяцев текущего года неплохие. Принятые меры по повышению технологического потенциала производства показывают свою эффективность, — сказал Касым-Жомарт Токаев.

Глава государства выразил признательность всем аграриям страны за их труд и обратился к ним. — Каждый год уборка урожая становится проверкой вашего профессионализма, целеустремленности и, что особенно важно, патриотизма. И этот экзамен наши аграрии с честью выдерживают. Вы работаете в непростых условиях, сталкиваетесь с капризами природы, но всегда добиваетесь высоких результатов. Своим усердным трудом вы вносите огромный вклад в укрепление продовольственной безопасности, развитие экономики и улучшение качества жизни на селе. Государство предпринимает беспрецедентные меры для поддержки аграриев. В частности, по моему поручению в текущем году на льготное кредитование сельского хозяйства направлен рекордный один триллион тенге. Эффект от системной поддержки государства уже виден. Применение агротехнологий вышло на более высокий уровень, выросла урожайность. Ранее мною поставлена задача в два раза увеличить объем валовой продукции сельского хозяйства. В этом направлении идет активная работа, снижать ее темпы никак нельзя, — подчеркнул Президент.

Касым-Жомарт Токаев отметил, что предстоит эффективно реализовать все меры государственной поддержки. В частности, он считает важным запустить программу раннего льготного финансирования посевной кампании 2026 года.

— Следует продолжить диверсификацию посевных площадей с упором на возделывание рентабельных, высокомаржинальных культур. Это позволит увеличить объем продукции растениеводства в денежном выражении. Правительство и акимы должны во время уборки обеспечивать бесперебойное снабжение фермеров топливом, своевременное финансирование и доступ к необходимой технике. Несмотря на погодные условия, урожай надо собрать максимально без потерь, — заявил Глава государства.

Другой важнейшей задачей Президент назвал сохранение урожая в надлежащем виде. По его мнению, с учетом планируемых объемов производства разных культур существуют сложности хранения. Необходимо запустить программу льготного финансирования. Особое внимание следует уделить заготовке качественных семян. Кроме того, нужны действенные шаги для повышения самообеспеченности нашего рынка собственными семенами. Усовершенствованный с прошлого года механизм субсидирования минеральных удобрений показал свою эффективность. Министерству сельского хозяйства предстоит принять аналогичные меры господдержки в семеноводстве. В целом, важно отметить, что мы достигли хороших результатов в растениеводстве. Это положительно влияет на смежные отрасли сельского хозяйства, — сказал Касым-Жомарт Токаев.

Наряду с этим Глава государства призвал в полной мере раскрыть потенциал животноводства.

До конца года будет разработана программа развития животноводства. Данный документ позволит получить льготные средства на длительный срок. Мы сможем обеспечить прозрачность и эффективность

сва Айдарбек Сапаров, аким Акмолинской области Марат Ахметжанов, генеральный директор ТОО АФ «Родина» Иван Сауэр, аким Костанайской области Кумар Аскалов, председатель совета директоров ТОО «Карасу-Астык» Алпат Турсунов, аким Северо-Казахстанской области Гауез Нурмухамбетов, руководитель КТ «Зенченко и К» Геннадий Зенченко, аким Павлодарской области Асан Байханов, директор ТОО «Галицкое» Александр Касицин.

во всех отраслях экономики только с помощью полной цифровизации. Подробно остановился на этом вопросе в своем Послании. Следует ускорить внедрение цифровых технологий в сельское хозяйство. Для полного отслеживания процессов в растениеводстве и животноводстве необходимо использовать цифровые подходы. В этой работе важно наладить взаимодействие с IT-бизнесом, — отметил Президент.

В завершение Касым-Жомарт Токаев напомнил, что на развитие сельского хозяйства из бюджета выделяются значительные средства.

— Следовательно, каждая выполняемая работа, каждое мероприятие должны иметь четкий результат и оказывать положительное влияние на аграрную отрасль. Государство всегда оказывает поддержку добросовестно работающим фермерам. Я уделяю особое внимание сельскому хозяйству, и эта отрасль будет находиться под моим особым контролем. Как говорится, «легка ноша, поднятая сообща». Поэтому уверен, что вместе мы завершим эту важную кампанию вовремя и успешно, — подытожил свое выступление Глава государства.

В ходе совещания с докладами выступили министр сельского хозяйства Айдарбек Сапаров, аким Акмолинской области Марат Ахметжанов, генеральный директор ТОО АФ «Родина» Иван Сауэр, аким Костанайской области Кумар Аскалов, председатель совета директоров ТОО «Карасу-Астык» Алпат Турсунов, аким Северо-Казахстанской области Гауез Нурмухамбетов, руководитель КТ «Зенченко и К» Геннадий Зенченко, аким Павлодарской области Асан Байханов, директор ТОО «Галицкое» Александр Касицин.

сва Айдарбек Сапаров, аким Акмолинской области Марат Ахметжанов, генеральный директор ТОО АФ «Родина» Иван Сауэр, аким Костанайской области Кумар Аскалов, председатель совета директоров ТОО «Карасу-Астык» Алпат Турсунов, аким Северо-Казахстанской области Гауез Нурмухамбетов, руководитель КТ «Зенченко и К» Геннадий Зенченко, аким Павлодарской области Асан Байханов, директор ТОО «Галицкое» Александр Касицин.

ГЛАВЕ ГОСУДАРСТВА ПРЕДСТАВИЛИ НОВЫЙ ГЕНЕРАЛЬНЫЙ ПЛАН РАЗВИТИЯ КОКШЕТАУ ДО 2050 ГОДА

Касым-Жомарту Токаеву было доложено, что в рамках Генплана ведется строительство ТЭЦ, многопрофильной областной больницы, Академии гражданской защиты и многофункционального спортивного комплекса. Создается индустриальная зона с планами по возведению порядка 60 промышленных предприятий.

Территория областного центра расширяется на 7 тысяч гектаров. Особое место в структуре займет современный деловой центр на берегу озера Копа, где будут сосредоточены жилые комплексы, бизнес и торговые центры, социальные объекты и общественные пространства.

Прогнозируется рост численности населения города до 500 тысяч человек. В целях обеспечения комфортных условий проживания для жителей будет сдано порядка 10 миллионов квадратных метров жилья, в том числе за счет нового строительства и реновации.

Главе государства рассказали об успешном запуске пятилетней программы реновации. Цель проекта — переселение людей из аварийных домов в современные, комфортные и энергоэффективные квартиры, а также комплексное обновление инженерных сетей, дворов и общественных пространств. Оператором программы выступает социально-предпринимательская корпорация Kokshe. В настоящее время снесены 13 ветхих домов и построено 2 девятиэтажных и 4 пятиэтажных многоквартирных дома для 365 семей. До 2029 года планируется снести 175 ветхих и аварийных домов. На их месте будет построено 35 современных домов на 3500 квартир, что позволит обеспечить переселение около 11 тысяч человек.

Президент осмотрел новый жилой комплекс и посетил семью, получившую квартиру по программе реновации.

Многодетная мать Дилара Шахманова поблагодарила Касым-Жомарта Токаева и местного акимат за заботу со стороны государства.

Касым-Жомарт Токаев принял китайскую делегацию, в состав которой вошли председатель Всемирной федерации даосизма Ли Гуанфу, заместитель председателя Ассоциации буддистов Китая Цзин Бо и заместитель начальника административного департамента главного управления КНР по делам религий Сунь Вэй.

В ходе беседы Президент высоко оценил конструктивную роль Китая и вклад Председателя Си Цзиньпина в развитие глобального ме-

цивилизационного диалога. Глава государства особо отметил вклад ценностей буддизма и даосизма в продвижение идей мира и гармонии.

ГЛАВА
ГОСУДАРСТВА
ПРОВЕЛ ВСТРЕЧУ
С ДЕЛЕГАЦИЕЙ
ИЗ КИТАЯ,
УЧАСТВУЮЩЕЙ
В РАБОТЕ VIII
СЪЕЗДА ЛИДЕ-
РОВ МИРОВЫХ И
ТРАДИЦИОННЫХ
РЕЛИГИЙ

Также была подчеркнута важность сотрудничества между государственными органами двух стран, отвечающими за дела религий.

В завершение встречи Касым-Жомарт Токаев выразил уверенность в том, что совместная работа послужит укреплению вечного стратегического партнерства Казахстана и Китая, развитию взаимного доверия и продвижению общих ценностей мира и согласия.

ПРЕЗИДЕНТУ ПРЕДСТАВИЛИ ПРОЕКТ ПАРКА «КӨК ШАЛҒЫН»

общереспубликанской акции «Таза Қазақстан» в Кокшетау уже высажено более 7 тысяч деревьев, а до конца года их количество достигнет 11 тысяч.

В парке Глава государства побеседовал с представителями местной интеллигенции.

Затем Президент осмотрел новую набережную, введенную в эксплуатацию в июне 2025 года.

Глава государства Касым-Жомарт Токаев ознакомился с проектом формирования единого общественного пространства «Көк шалғын» в Кокшетау.

Концепция предусматривает объединение ключевых городских мест — парка Вечного огня, аллеи Славы, площади Независимости и улицы Сагдиева — в единый туристический маршрут с целостным архитектурным и дизайнерским решением.

По словам акима Кокшетау Ануара Кумпеева, проект включает комплексное озеленение, установку системы автоматического полива, сухих фонтанов, декоративной подсветки и современной городской мебели. Пространство будет органично связано с набережной «Жаңа жағалау» и озером Копа, формируя комфортную среду для жителей и гостей города. Общая площадь благоустройства и озеленения составила около 7,5 гектара.

Президент был проинформирован, что в рамках

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Katar'ın Başkenti Doha'da Düzenlenen İslam İşbirliği Teşkilatı ve Arap Ligi Olağanüstü Ortak Zirvesi'ne Katıldı

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Doha'da düzenlenen İslam İşbirliği Teşkilatı ve Arap Ligi Olağanüstü Ortak Zirvesi'nde konuştu: "Türkiye olarak dost ve kardeş müttefik ülkemiz Katar'ın her daim yanında olduğumuzu tekraren vurguluyoruz."

İl'in bu yayımlacı emellerini boş çıkarmak dirayete ve imkâna Allah'ın izniyle sahiptir."

"Katar'a yönelik pervasız saldırılar karşısında İsrail'e kayıtsız şartsız destek verenler de tepki göstermek mecburiyetinde kaldı. Bazı ülkelerin Filistin devletini tanıma niyetlerini açıklamaları da elbette olumlu bir adımdır. Gönül isterdi ki bu daha erken bir aşamada yapılsın. Ancak bu adımlar İsrail'e yönelik somut ve güçlü yaptırımlarla desteklenmediği takdirde netice vermekte zorlanacaktır. Diplomatik gayretlerimizi, İsrail'e yaptırım uygulamalarının artması için yoğunlaştırmalı, İsraili yetkililerin adalet önünde hesap vermeleri için uluslararası hukuk mekaniz-

ma soykırımı ne de bölünmüşlüğü kabul edebiliriz. Zirvenin ve çağımız kararların İsrail tehdidini durdurmak için ilave adımlar atılmasına vesile olmasını ve toplantımızın sonuçlarının harfiyen takip edilmesini temenni ediyorum."

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın İslam İşbirliği Teşkilatı ve Arap Ligi Olağanüstü Ortak Zirvesi kapsamında dışişleri Bakanı Hakan Fidan, Milli İstihbarat Teşkilatı (MIT) Başkanı İbrahim Kalın, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Burhanettin Duran, Cumhurbaşkanı Dış Politika ve Güvenlik Başdanışmanı Akif Çağatay Kılıç da yer aldı.

sesini yükseltmesi gerektiğini ifade etti.

Erdoğan, İsrail'e yönelik yaptırımların artırılmasının önemli olduğunu, ekonomik alanda atılacak adımların sonuç vereceğini belirtti.

Sudani-Erdoğan görüşmesi

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Irak Başbakanı Muhammed Şiya es-Sudani ile görüşti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Irak Başbakanı Sudani'yle görüşmesinde terörle mücadelede işbirliğinin sürecini, birçok alanda ilişkilerin kuvvetlendirilmesi için çalıştıklarını belirtti.

Guinness yolunda tarihi adım: 130 yaşındaki Özbek Türkü Umarova'nın doğum günü mahkemece kabul edildi

Fergana'da yaşayan Huvaído Umarova'nın 1 Ocak 1895 doğumlu olduğu Hokand Mahkemesi tarafından resmen onaylandı. 130 yaşına ulaşan Umarova, dünyanın en yaşlı kadını olarak Guinness Rekorlar Kitabı'na aday olacak.

Guinness yolunda tarihi adım: 130 yaşındaki Özbek Türkü Umarova'nın doğum günü mahkemece kabul edildi

Özbekistan Adalet Bakanlığı tarafından yürütülen "Hiçbir Vatanı Belgesiz Kalmayacak" kampanyası kapsamında yapılan incelemeler sonucunda, Fergana'nın Buwayda ilçesine bağlı Poshshopirim köyünde yaşayan Huvaído Umarova'nın doğum tarihi Hokand Bölge Mahkemesi tarafından resmen onaylandı. Mahkeme, Umarova'nın 1 Ocak 1895'te doğduğunu kabul etti ve böylece kadının 130 yaşına ulaştığı resmen ilan edilmiş oldu.

Öte yandan mahkeme tarafından yapılan açıklamada, bu yaşın belgelerle doğrulanamadığını kaydedildi. Öte yandan Umarova'nın resmi arşiv belgelerinde doğuma dair herhangi bir kayıt bulunamaması sebebiyle Guinness Rekorlar Kitabı'na başvuru süreci belirsizliğini koruyor.

Umarova'nın ailesi de uzun ömürleriyle dikkat çekiyor. Esi Toshmat Ata 101 yıl yaşadığı; akrabalarından Mullaqodir'in 130, Saidini-so'nun ise 125 yıl yaşadığı belirtiliyor. En büyük torunu Jamaqozin'in ise 70 yaşında olduğu biliniyor. Huvaído Umarova'nın halen hayatta olan 5 çocuğu, 32 torunu, 87 torununun çocuğu ve 118 torununun torunu bulunuyor.

Umarova, 2016 yılında Özbekistan Cumhurbaşkanlığı tarafından "Şöhret" madalyası ile onurlandırılmıştı.

maları kullanılmalıdır."

"İsrail'in güçlü bir tepki ve yaptırımla muhatap olmadan kısa vadede durmayacağını, işgal ve istikrarsızlık politikalarına hız vereceğini biliyoruz."

Bunu engelleyecek imkânlarımızın olduğunun farkındayız. Artık bazı alanlarda kendi kendine yeter seviyeye ulaşmamız şarttır. Bunların başında caydırıcı bir savunma sanayisi ve kalkınma geliyor. Yetenekleri ve tecrübelerimizi siz kardeşlerimizle paylaşmaya hazır olduğumuzu bilmenizi isterim. Gelecek on yılları kazanmak için şimdiden bu alanlarda iş birliğimizi yoğunlaştırmamız gerektiğini düşünüyorum."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, İsrail'e yönelik Uluslararası Adalet Divanı'nda açılan soykırım davasına desteğin de çok önemli olduğunu vurgulayarak, şunları ifade etti:

"Keza bölgenin güvenliğini el birliğiyle kendimizin sağlayacağı hayatı geçirebilmeliyiz. Bu noktada İslam İşbirliği Teşkilatı bünyesinde yapılabilecekler olduğuna inanıyorum. Bizler 1967 sınırları temelinde coğrafi bütünlüğü haiz, başkenti Doğu Kudüs olan Filistin devleti vücut bulana kadar mücadeleye azimle devam edeceğiz. Bu kutlu davada ne tehiri

İkili görüşmeler Selman-Erdoğan görüşmesi

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan zirve kapsamında, Suudi Arabistan Veliâht Prensi Muhammed bin Selman ile bir araya geldi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Suudi Arabistan Veliâht Prensi Selman ile görüşmesinde Türkiye'nin İsrail saldırılarının hedefi olan ülkelerin yanında durmaya devam edeceğini belirtti.

Sisi-Erdoğan görüşmesi

Cumhurbaşkanı Erdoğan zirveye katılan Mısır Cumhurbaşkanı Abdulfettah es-Sisi ile görüşti.

Mahmud-Erdoğan görüşmesi

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Somali Cumhurbaşkanı Hasan Şeyh Mahmud ile bir araya geldi.

Erdoğan, Somali Cumhurbaşkanı Mahmud ile görüşmesinde, Filistin'e yardımların kesintisiz erişimi için uluslararası toplumun

Şara-Erdoğan görüşmesi

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Suriye Cumhurbaşkanı Ahmed Şara ile bir araya geldi.

Erdoğan, Suriye Cumhurbaşkanı Şara ile görüşmesinde, Şara'nın Birleşmiş Milletler Genel Kurulu toplantısına katılmasının tarihi önemde olduğunu belirtti.

Erdoğan, Şara ile görüşmesinde, Suriye'nin birlik ve beraberliğinin korunmasının ve SDG'nin 10 Mart mutabakatına riayet etmesinin önemli olduğunu ifade etti.

Thani-Erdoğan görüşmesi

Cumhurbaşkanı Erdoğan, zirveye katılan Katar Emiri Şeyh Tamim bin Hamad Al Thani ile görüşti.

Görüşmede Cumhurbaşkanı Erdoğan, İsrail'in saldırısının kabul edilemeyeceğini, Türkiye'nin Katar'ın yanında olduğunu belirtti.

Erdoğan, Al Sani'ye İsrail'in saldırı ile barış müzakerelerini baltalamayı amaçladığını, Türkiye'nin arabuluculuk çalışmalarına destek vermesi gerektiğini ifade etti.

Doha Zirvesi'nde İsrail'e karşı 25 maddelik bildiri yayımlandı: İslam ülkeleri tüm devletlere çağrı yaptı

Katar'ın başkenti Doha'da düzenlenen İslam İşbirliği Teşkilatı ve Arap Ligi Olağanüstü Ortak Zirvesi'nin sonuç bildirisinde tüm devletlere İsrail ile ilişkileri gözden geçirme çağrısı yapıldı. 25 maddelik bildiri, İsrail'in bölgedeki yayılmacılık girişimi politikası ve Katar'da gerçekleştirildiği saldırı sert bir şekilde kınandı.

Müslüman ülkeler ve Arap ülkelerinin liderleri, Katar'ın çağrısıyla olağanüstü toplanan İslam İşbirliği Teşkilatı ve Arap Ligi Olağanüstü Ortak Zirvesi'nde bir araya geldi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İran Cumhurbaşkanı Mesud Pezeşkiyan, Suudi Arabistan Veliâht Prensi Muhammed bin Selman, Mısır Cumhurbaşkanı Abdulfettah el-Sisi, Pakistan Başbakanı Şahbaz Şerif ve Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas'ın da aralarında bulunduğu liderlerin katıldığı zirvenin ardından sonuç bildirisi kabul edildi.

Arap ve İslam ülkelerinin liderleri, olağanüstü zirvede kabul edilen sonuç bildirisinde "tüm devletleri İsrail'in Filistin halkına karşı eylemlerini sürdürmesini engellemek için diplomatik ve ekonomik ilişkilerini gözden geçirmesi ve İsrail'e karşı hukuki süreçler başlatılması da dahil olmak üzere mümkün olan tüm meşru ve etkili tedbirleri alması" davet etti. Bildiride, İsrail'in 9 Eylül'de Katar'a düzenlenen hava saldırısı şiddetle kınanarak, saldırının bölgesel barış ve istikrar için ciddi bir tehdit oluşturduğu uyarısında bulunuldu. Bildiride İsrail'in eylemi "korkakça bir saldırı eylemi" ve Katar'ın egemenliğini açık bir ihlali olarak tanımlanırken, uluslararası arabuluculuk için tarafsız bir mekana yönelik saldırı olarak nitelendirildi. Katar ile tam ve sarsılmaz bir dayanışmanın olduğu ifade edilen bildiride, İsrail'in gelecekteki saldırı tehditleri reddedilerek, İsrail'in Katar topraklarına yönelik saldırısını arabuluculuk çabalarını baltalamayı ve Gazze'de ateşkesi ulaştırma girişimlerini engellemeyi amaçladığı belirtildi.

Filistin davasında desteğin bir kez daha teyit edildiği sonuç bildirisinde, İsrail'in Gazze Şeridi'ndeki eylemleri kınandı ve İsrail'in politikalarını benzeri görülmemiş bir insani felakete yol açtığı kaydedildi. İsrail'in Filistinlileri zorla yerinden etmesi veya etnik temizliğe başvurusuna yönelik girişimleri reddedilen bildiride, isgal altındaki Filistin topraklarının ihlakına yönelik her türlü planı kınandı. Bildiride ayrıca İsrail'e Filistin topraklarındaki işgale derhal son verme çağrısı, adil ve kalıcı barışın temeli olarak iki devletli çözüme kesin destek ve İsrail'in uluslararası hukuk karşısında cezasızlığının sona erdirilmesi talep edildi.

İsrail saldırıgelişimini herhangi bir gerekçeyle meşrulaştırma girişimlerinin kesin reddedildiği bildiride, Arap ve İslam ülkelerinin ortak geleceği ve kolektif güvenliğini vurgu yapılarak, Katar'ın diplomatik rolüne övgü ile Katar, Mısır ve ABD'nin Gazze'deki savaşı durdurmaya yönelik arabuluculuk çabalarına destek verildiği ifade edildi.

Роль средств массовой информации в укреплении общественного согласия и общенационального единства обсудили в рамках медиафорума «Этножурналистика в современном медиапространстве: тенденции и векторы», приуроченного к 30-летию Ассамблеи народа Казахстана. В мероприятии приняли участие Марат Азильханов, заместитель Председателя Ассамблеи народа Казахстана, Евгений Кочетов, вице-министр культуры и информации, Анастасия Щегорцова, заместитель заведующего Секретариатом АНК, депутаты Сената — Алишер Сатвалдиев, Геннадий Шпо-вских и Бибигуль Жексенбай, представители РГУ «Қоғамдық келісім», руководители этнокультурных СМИ и журналисты.

На повестке дня — актуальные вопросы этнокультурных коммуникаций, новые форматы подачи информации, применение искусственного интеллекта и будущее традиционных медиа.

Сегодня во время стремительного развития информационных технологий перед СМИ, этнокультурными в том числе, которые в большой степени являются печатными, стоит большая задача — с одной стороны, сохранить все богатое наследие, накопленное изданиями на протяжении десятилетий, а с другой — обеспечить качественное присутствие издания в интернет-пространстве. Если этого не сделать, то все огромное достояние этнической журналистики может оказаться в архивах.

— Традиционные СМИ неизбежно перейдут в цифровой формат, в этой связи изданиям необходимо искать как новые форматы подачи информации, так и эффективные способы взаимодействия с читательской аудиторией, — такое мнение единогласно выразили спикеры, выступившие на форуме.

Уже сейчас тенденция перехода на цифровой формат затронула многие этнокультурные СМИ. Так, Республиканская немецкая газета «Deutsche Allgemeine Zeitung» и корейская «Kore ilbo» осуществляют подписную компанию в электронном формате (Е-Paper), а в социальных

сетях и на одноименных сайтах демонстрируют яркие примеры конвергентной журналистики, в том числе с использованием искусственного интеллекта. Сегодня в их аккаунтах можно встретить мультимедийный контент на разных языках, перевод с которых осуществляется при помощи сервисов искусственного интеллекта. Активно применяется оптимизация текстовых материалов из печатной версии газеты в онлайн-формат. И учитывая те задачи, которые поставил Глава государства в своём последнем Послании по развитию искусственно-го интеллекта, его применение в СМИ будет только расширяться.

Донести идеи добра

Всё возрастающую роль новых форматов коммуникации, таких как социальные сети, мультимедийные платформы, подкасты, в своём выступлении подчеркнула и Анастасия Щегорцова. По её словам, журналисты АНК должны быть открыты ко всем новым идеям и форматам подачи материалов.

Повышение медиаграмотности

Логическим продолжением формула стала Академия АНК, которая реализуется на базе ЕНУ им. Л.Н. Гумилева и Дома дружбы г. Астана. В течение трёх дней журналисты проходят обучение, направленное на повышение медиаграмотности, развитие профессиональной этики и совершенствование профессиональных навыков.

Как отметил Марат Азильханов, заместитель Председателя Ассамблеи народа Казахстана, данный проект АНК занимает особое место в сфере профессионального обучения и просвещения:

— Создание Академии АНК продиктовано многочисленными запросами по обучению, и теперь она вносит ощутимый вклад в создание компетенций, необходимых для работы всех наших коллег. На профессиональной основе мы уже обучили более ста слушателей. Текущий этап обучения этножурналистов — это уже четвёртый модуль. До этого наши се-

минары посетили руководители Домов дружбы и этнокультурных объединений, члены Советов матерей.

Заместитель председателя АНК подчеркнул, что задача этножурналиста, информировать сообщество о межэтнической политике государства и деятельности Ассамблеи, показывать те многочисленные примеры культурного взаимодействия и многообразия, которые консолидируют наш народ. Не менее важно противостоять в информационном поле

сотрудничества — это очень важная миссия, через вас, журналисты, в общество транслируется информация о важности диалога, поддержке и взаимопонимания.

провокациям и деструктивным площадкам, которых, к сожалению, в социальных сетях тоже немало.

DAZ

Алматы өкімі Үндістанның Қазақстандағы Елшісі Сайлас Тангалмен кездесті

Алматы өкімі Дархан Сатыбалды Қазақстандағы Үндістан Республикасының Төтенше және Өкілетті Елшісі Сайлас Тангалмен кездесті. Тараптар сауда-экономикалық, инвестициялық және туристік салалардағы екіжақты ынтымақтастықты кеңейту жобаларын талқылады.

2025 жылы қаңтар-маусым айларында Қазақстан мен Үндістан арасындағы тауар айналымы 547 млн АҚШ долларынан асты, оның ішінде 183 млн доллары Алматыға тиесілі. Бұған қоса, аталған кезеңде қалаға Үндістаннан 56 мыңнан астам турист келді, бұл өткен жылмен салыстырғанда 16% көп.

Дархан Сатыбалды Алматының өлімділігін мәдени, ғылыми, іскерлік және қаржылық орталығы екенін атап өтті. Қазақстан Республикасының жалпы өңірлік өнімінің бестен бір бөлігі — Алматыда.

Жан басына шаққандағы жалпы өңірлік өнім 27 мың АҚШ долларына тең, ал болжам бойынша 2025 жылдың қорытындысы бойынша экономикалық өсім 6,4% деңгейінде болмақ.

Қала өкімі мегаполистің инвестициялық тартымдылығына ерекше тоқталды. 2024 жылы Алматыға шамамен 5,7 млрд доллар көлемінде инвестиция тартылды, бұл өткен жылмен салыстырғанда 8,2% артық. Оның ішінде шамамен 90%-ы жеке инвестиция. Бүгінде қалада үнді капиталы тартылған 258 кәсіпорын жұмыс істейді.

Туристік байланысты дамытуға да айрықша көңіл бөлінді. Тікелей әуе қатынасын кеңейту үлкен рөл атқарып келеді. Алматыдан Дели мен Мумбайға тұрақты рейстер, сондай-ақ Гоаға маусымдық рейстер ашылған.

Кездесу қорытындысы бойынша Алматы өкімі серіктестіктің болашағы зор бағыттары ретінде IT-секторды, фармацевтика-ны, өңдеуші өнеркәсіпті және жаңа технологияны атады.

«Қазақстан мен Үндістан арасындағы қарым-қатынастар барлық бағытта дами береді, бұл екі халықтың бауырластық байланысын нығайтады деп сенемін. Кездесу үшін алғыс білдіремін және одан әрі жемісті ынтымақтастыққа үміт артатын», — деді Дархан Сатыбалды.

Айта кетейік, 2025 жылы Қазақстан мен Үндістан арасында дипломатиялық қатынас орнағанына 33 жыл толды.

Қыркүйек айының басынан бастап алматылықтар «Халық қатысатын бюджет» бағдарламасы аясында 721-ден астам өтінім берді

Қыркүйек айының басынан бері Алматы қаласында «Халық қатысатын бюджет» бағдарламасына тұрғындардың қызығушылығы айтарлықтай артты. 15 қыркүйектегі жағдай бойынша қала тұрғындары 721-ден астам жоба ұсынысын жолдаған.

Алматылықтар көгалдандыру, қоғамдық кеңістіктерді абаттандыру, тротуарлар мен арықтарды жөндеу, балалар және спорт алаңдарын орнату, сондай-ақ санитарлық тазалықты қамтамасыз ету бойынша түрлі идеялар ұсынууда.

Өтінімдерді қабылдау 2025 жылдың 30 қыркүйегіне дейін (қоса алғанда) жалғасады. Бұл кезең аяқталғаннан кейін барлық жобалар сараптамалық кеңестер мен аудандық өкілдіктердің қарауына жіберіледі. Ең көп дауыс жинаған бастамалар 2026 жылы іске асырылады.

Жобаны budget.open-almaty.kz онлайн-платформасы арқылы ұсынуға болады. Өтінімде келесі мәліметтер көрсетілуі тиіс:

жобаның атауы мен қысқаша сипаттамасы;
нысанның нақты мекенжайы;
фото немесе эскиз;
алдын ала шығындар сметасы.

Қатысу шарттары:
бір адам — бір өтінім — бір нысан;
нысан көпшілікке қолжетімді болуы және өтінім берушінің ауданында орналасуы қажет;

жобаның өң жоғарғы бюджеті — 294,9 млн теңге.

Барлық сұрақтар бойынша тұрғындар өз ауданының өкілдігіне немесе Open Almaty қоғамдық қабылдау бөлмесіне 224 39 29 (ішкі 203) телефоны арқылы хабарласа алады.

Этносаралық журналистика мәселелері талқыланды

«Қазақ газеттері» серіктестігінде Қазақстан халқы ассамблеясы академиясының «Этносауаттылық және этносаралық қатынастарды БАҚ-та жариялау мәселелері» атты оқу модулінің аясында жетекші газет тілшілерімен тәжірибе алмасу жиыны өтті. Серіктестік директоры Дихан Қамзабекұлы модераторлық еткен басқосуға өңірлік ҚХА журналистер клубтарының төрағалары мен мүшелері, «Қоғамдық келісім» мекемесінің баспасөз хатшылары, депутаттар мен ҚХА мүшелері қатысты, деп хабарлайды Egemen.kz.

Дәстүрлі баспасөз — елді бірлікте шақырып, ұлтты ұйыстыратын ерекше институт. Бұл тұрасында Дихан Қамзабекұлы Қасым-Жомарт Тоқаевтың «Беріміз бір ұлт болып, табанды еңбек етуіміз керек» деген сөзін тиянақ

деріне арналған тәжірибелік курстың ел бірлігін нығайтудағы маңызына тоқталды.

«Этносаралық келісім мен татулықты насихаттауда бұқаралық ақпарат құралдарының жауапкершілігі айрықша. Газет пен Ассамблеяның әріптестігі — қоғамды ортақ мақсатқа жұмылдыратын пәрменді құрал. Дәстүрлі баспасөз мемлекетшілдік мүддені, ұлттық бірлікті және қоғамды топтастыру идеясын тұрақты түрде алдыңғы орынға қояды. Сол себепті ақпарат саласының өкілдері елдің береке-бірлігін нығайтып қана қоймай, жаңа ұрпақтың бойына сенім мен азаматтық жауапкершілікті қалыптастыруға үлес қосып тиіс», деді ол.

Сенат депутаты Өлішер Сатыбалдиев жынға қатысушыларға өз тәжірибесін бөлісіп, журналистикадағы дәстүр мен жаңа үрдістерді сабақтастырудың маңызын атап өтті.

«Қызметтік өтілімде жаңадан бас редактор болып

Сәбит Малдыбаев Ассамблея қызметінің аясында уақыт құмсағатында құмығып қалған, алайда елге ерекше қызмет атқарған елеулі тұлғарды насихаттау керектігін айтты.

«Қазақ тұлғалармен қатар, өзге ұлт өкілдері де туып-өскен Отанына өлшеусіз еңбек етті. Орыс, өзбек, татар және басқа да ұлт өкілдерінен шыққан қайраткерлер қоғам назарынан тыс қалып қояды. Сондай жарқын азаматтарға ескерткіш тақта орнатып, есімімен көшелерді атасак, нұр үстіне нұр болар еді», деп ұсыныс білдірді газет редакторы.

Осы орайда Астаналық ҚХА журналистер клубының төрағасы Адельта Тұхтова сөз алып, Сәбит Малдыбаев көтерген мәселенің бірқатары жүйелі іске асып жатқанын мәлімдеді.

«Еліміздің біраз өңірінде

Муса Жәлелдің есімімен көшелер аталып, ескерткіштер

қылып, ұлт ұғымының терминологиялық мәні бұрынғыдан кеңейе түскенін жеткізді.

«Қазір бір сөз мемлекет мәнін үстейді. Сондықтан Отанға қызмет ету әрбір ұлт өкілінің басты парызы. XX ғасыр басында ұлт зиялылары Ресейдің мемлекеттік думасында өзге халық өкілдерімен иін тіресе туған елінің мәселесін батыл көтерді. Ол деректер газет беттерінде анық бедерленді. Осыдан-ақ дәстүрлі баспасөздің мұрағаттық қызметін айрықша атауға болды. Осы жүкті абыроймен арқа-лап келе жатқан газеттеріміз мемлекетшілдік мүдде мен татулық тақырыбын басты назарға қояды», деді Дихан Қамзабекұлы.

«Қазақстанская правда» газетінің атынан серіктестік директорының бірінші орынбасары Виктор Пряниковтың этносаралық татулықты сақтау — мемлекеттіктің басты кепілі екенін назарда ұстау барлық БАҚ өкілдерінің бағдары екенін айтты. Мәселенің байыбына бармай, этнос арасын шиеленістіріп, қоғамдық қопарылысқа апаратын «жалт етпе» жаңалық жариялау — журналистік этика мен кісілік әдебіне жатпайтынын ескертті.

Ал «Қазақстанская правда» газетінің бас редакторы

тағайындалғаннан кейін қолындағы газеттің мазмұнын өзгертіп, жаңа технологиялар мен заманауи үрдістерді енгізу қажет болды. Сол кезде тәжірибелі әріптестерім «Америкаға еліктеудің қажеті жоқ, «Егемен Қазақстанның» стилін ұлтты қылындар» деген кеңес берді. Сол күннен бастап біз үшін «Егемен Қазақстан» мен «Қазақстанская правда» темірқазғымыз болды, деді.

Тату елге — тоқшылық нәсіп. Дәл осы қазақ мәтелі — бір шаңырақ астында тонның ішкі бауындай араласып қызмет етіп жатқан екі редакцияның басты қағидасы. Берекелі ұжымдардың жемісті жетістігі туралы «Қазақ газеттері» серіктестігі директорының орынбасары Қамбар Ахмет жеткізді. Мұнымен қатар этносаралық татулықты сақтау — мемлекеттіктің басты кепілі екенін назарда ұстау барлық БАҚ өкілдерінің бағдары екенін айтты. Мәселенің байыбына бармай, этнос арасын шиеленістіріп, қоғамдық қопарылысқа апаратын «жалт етпе» жаңалық жариялау — журналистік этика мен кісілік әдебіне жатпайтынын ескертті.

Ал «Қазақстанская правда» газетінің бас редакторы

тағайындалғаннан кейін қолындағы газеттің мазмұнын өзгертіп, жаңа технологиялар мен заманауи үрдістерді енгізу қажет болды. Сол кезде тәжірибелі әріптестерім «Америкаға еліктеудің қажеті жоқ, «Егемен Қазақстанның» стилін ұлтты қылындар» деген кеңес берді. Сол күннен бастап біз үшін «Егемен Қазақстан» мен «Қазақстанская правда» темірқазғымыз болды, деді.

Тату елге — тоқшылық нәсіп. Дәл осы қазақ мәтелі — бір шаңырақ астында тонның ішкі бауындай араласып қызмет етіп жатқан екі редакцияның басты қағидасы. Берекелі ұжымдардың жемісті жетістігі туралы «Қазақ газеттері» серіктестігі директорының орынбасары Қамбар Ахмет жеткізді. Мұнымен қатар этносаралық татулықты сақтау — мемлекеттіктің басты кепілі екенін назарда ұстау барлық БАҚ өкілдерінің бағдары екенін айтты. Мәселенің байыбына бармай, этнос арасын шиеленістіріп, қоғамдық қопарылысқа апаратын «жалт етпе» жаңалық жариялау — журналистік этика мен кісілік әдебіне жатпайтынын ескертті.

Ал «Қазақстанская правда» газетінің бас редакторы

Resimli Türk Abideleri eseri tanıtıldı

Культур ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, "Mirasımıza sahip çıkmak, geleceğimizi inşa etmenin en güçlü yoludur" dedi.

Türk Tarih Kurumu, Yusuf Akyurt Koleksiyonu'ndan hazırladığı dokuz ciltlik "Resimli Türk Abideleri" eserini tanıttı.

Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun ev sahipliğinde gerçekleşen tanıtım toplantısındaki konuşmasında, bu eserin Türk milletinin köklü medeniyet birikimini, taşlara ve nakışlara işlenmiş kimliğini bugüne taşıyan kültür hazinesi olduğunu söyledi.

Yusuf Akyurt'un hayatını kültürel mirasa adanmış ilk müzelerin kurulmasına öncülük etmiş, Türk milletinin eserlerinin kayıt altına alınmasına öneyak olmuş bir kültür neferi olduğunu belirten Ersoy, "Onun gayretleriyle Konya Asar-ı Atika Müzesi kurulmuş, Mevlana Türbesi bir müze düzenine kavuşturulmuş, Anadolu'nun pek çok köşesindeki sanat eserleri kayıt altına alınmıştır. O yıllarda kısıtlı imkanlarla hazırladığı 'Resimli Türk Abideleri', dönemi için bir ilk ve aynı zamanda yol gösterici niteliğindedir." ifadelerini kullandı.

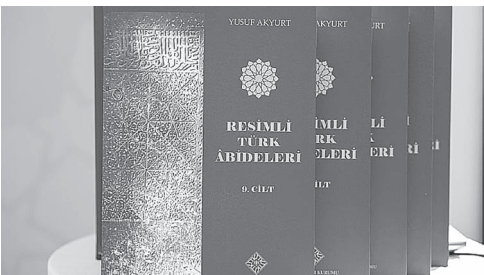
Resimli Türk Abideleri eseri tanıtıldı

Ersoy, eserin değerinin her geçen gün daha da arttığına işaret ederek, "Türk Tarih Kurumumuzun titiz çalışmalarıyla yeniden yayına hazırlanmış, önce dijital ortamda erişime açılmış, ardından da 9 cilt halinde yeniden basılarak kültür dünyamıza kazandırılmıştır. Böylece artık sadece araştırmacılar için değil, gençlerimiz, öğrencilerimiz ve sanat meraklılarımız için de ilham veren bir başucu kaynağı olmuştur." dedi.

"Mirasımıza sahip çıkmak, geleceğimizi inşa etmenin en güçlü yoludur"

Bir milletin hafızasının geleceğe emanet edilen eserlerde saklı olduğunu belirten Bakan Ersoy, "Camilerimiz, medreselerimiz, köprülerimiz, hanlarımız yalnızca taş ve tuğladan ibaret değildir, her biri birer kimlik belgesidir, birer medeniyet nişanesidir. İşte Resimli Türk Abideleri, bu belgelerin fotoğraflarıyla, çizimlerle, notlarla kayda geçirildiği öncü bir çalışmadır." diye konuştu.

Ersoy, Bakanlık olarak bu kültür hazinesini korumak, geliştirmek ve gelecek nesillere

aktarmak için ülkenin dört bir yanında restorasyon projeleri yürüttüklerini, müzeleri çağın gereklerine uygun şekilde yenilediklerini ve eserleri dijital ortamlara taşıyarak evrensel erişime açtıklarını bildirdi.

Mehmet Nuri Ersoy, "Çünkü biz biliyoruz ki mirasımıza sahip çıkmak, geleceğimizi inşa etmenin en güçlü yoludur. Bugün tanıtımını yaptığımız bu eser de bu çabaların bir parçası, hatta tarihi köklerine uzanan bir ilham kaynağıdır. Bu vesileyle Yusuf Akyurt'u rahmet ve şükranla anıyor, onun emanet ettiği kültür mirasına sahip çıkan Türk Tarih Kurumu yönetimine, çalışmayı yayına hazırlayan bilim insanlarına ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum." şeklinde konuştu.

Bakan Ersoy, özellikle gençlere seslenerek, geçmişti bilmeden geleceğe emin adımlarla ilerlemenin mümkün olmadığını, gençlerin bu toprakların taşıdığını

"Kayseri Kitabeleri yakında yayımlanacak"

Toplantının aslında kurumun geçmişi ait kaynakları sistemli şekilde yayına hazırlama projesinin bir parçası olarak görülmesi gerektiğini dile getiren

mirasın hem varisleri hem de koruyucuları olduğunu dile getirdi.

Anadolu'nun kültürel hafızasını belgeleyen önemli bir kaynak

Türk Tarih Kurumu Başkanı Prof. Dr. Yüksel Özgen de Resimli Türk Abideleri Külliyyatı'nın, ayrıntılı bir indeks, orijinal tipkibasım ve taraflarınca kaleme alınan kapsamlı bir giriş bölümüyle zenginleştirildiğini söyledi.

Prof. Dr. Özgen, giriş bölümünü Prof. Dr. Siddık Çalık, Doç. Dr. Ahmet Demir ve Dr. Mevlüt Çam ile hazırladıklarını aktararak, "Yusuf Akyurt, 1940'lı yıllarda Türk Tarih Kurumu adına Anadolu'yu karış karış gezererek ortaya koyduğu bu benzersiz

Prof. Dr. Özgen, bu kapsamda yürütülen bazı çalışmalara da değindi.

Yüksel Özgen, Bosna arşiv belgelerini içeren 28 ciltlik "Enver Kadîç Kronika"nın çevirilerinin tamamlandığını, Sicill-i Ahval Defterleri ile Osmanlı ilişkiri çalışmalarını sürdüğünü, "Kayseri Kitabeleri"nin de yakında yayımlanacağını duyurdu.

Konuşmaların ardından Bakan Ersoy'a, Resimli Türk Abideleri eseri takdim edildi.

Programa, Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Nadir Alpaslan, Türk Dil Kurumu Başkanı Prof. Dr. Osman Mert, Atatürk Kültür Merkezi Başkanı Doç. Dr. Zeki Eraslan, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanı Prof. Dr. Derya Örs ve bilim insanları katıldı.

АЗИЗ АЛИЕВ: ПОСЛАНИЕ ПРЕЗИДЕНТА КАК СВОЕВРЕМЕННЫЙ ОТВЕТ НА ВЫЗОВЫ ОБЩЕСТВА

Касым-Жомарт Токаев выступил с ежегодным посланием народу Казахстана. Глава государства озвучил ключевые приоритеты развития, а также анонсировал предстоящие реформы. По мнению аналитиков, данное обращение является символом стратегической ясности и ответственности перед обществом.

Как отметил председатель РОО «Ассоциация „БАР-БАНГ“ курдов Казахстана» Азиз Алиев, послание Президента стало своевременным ответом на вызовы, стоящие перед страной.

«Как и ожидалось, речь президента содержала фундаментальные ориентиры политики на ближайшее будущее, включая такие важные вопросы, как экономическая устойчивость, ускоренная цифровизация, модернизация социальной инфраструктуры и укрепление национального единства, ну и конечно, предложение о будущей парламентской реформы», — отметил Азиз Алиев.

По его мнению, комплексные меры по эффективно-му использованию бюджетных ресурсов, адаптивности к внешним вызовам и усилению потенциала малого и среднего бизнеса, и курс на модернизацию и цифровизацию — ключевые аспекты послания.

«Важной задачей стала конкретизация стратегий. Планируется переход к подушевому финансированию и обеспечение полных комплектов для сельских школ, а также активная роль частного сектора в реализации инициативы. Переход в цифровую эпоху — не сдержка, а основа конкурентоспособности страны. Уже достигнуты достойные результаты. В Послании Президент подчеркнул необходимость законодательной ответственности в сфере ИИ — регламент, регулирующий этику и безопасность, а не сдерживание инноваций», — считает эксперт.

Послание, по мнению Азиза Алиева, стало платформой: «сделать достойно» — и с политической, и с экономической точки зрения, особенно это касается новых ориентиров патриотизма для молодёжи.

«Послание Президента 2025 года — это не просто обзор; это программная декларация стратегического развития. Вопрос будущей парламентской реформы будет решаться по воле народа Казахстана на конституционном референдуме. Для нашей Ассоциации эти направления представляют путь и веру в зрелость нации. Мы разделяем стремление, выраженное Президентом, к конструктиву, обновлению и прогрессу. Важно, чтобы каждый гражданин воспринял и поддержал курс развития — как акт консолидации и гражданской зрелости».

Александр МЕЛЬНИКОВ

ТУРКИ-АХЫСКА: ИСТОРИКО-КУЛЬТУРНЫЙ АНАЛИЗ СУДЬБЫ НАРОДА, ПРОШЕДШЕГО ЧЕРЕЗ ИСПЫТАНИЯ ВРЕМЕНИ

Турки-ахыска представляют собой особую этническую группу тюркского происхождения, исторически проживавшую в регионе Месхетии, расположенном на юге современной Грузии, вблизи границы с Турцией. Сложное геополитическое положение региона, находившегося на стыке христианской и мусульманской цивилизаций, а также между сферами влияния Российской и Османской империй, способствовало формированию уникального культурного облика народа.

На протяжении веков турки-ахыска развивали сельское хозяйство, ремесла, торговлю и сохраняли ислам как основу духовной жизни, что обеспечивало им этнокультурную сплочённость. История турок-ахыска в XX веке является одним из ярких примеров этнической судьбы, ослеплённой политическими репрессиями, массовыми переселениями и утратой исторической родины. Одним из наиболее трагических событий стала депортация 14 ноября 1944 года, инициированная советским руководством. В результате этой операции более 90 тысяч человек были насильственно вывезены с территории Месхетии в отдалённые районы Средней Азии, Азербайджана и южных регионов России. Переселение сопровождалось тяжёлыми условиями транспортировки, высокой смертностью и полным запретом на возвращение в родные места. После депортации турки-ахыска оказались в условиях культурной изоляции и социальной дезинтеграции, что потребовало от них разработки стратегий адаптации в новых регионах. Несмотря на это, народ сумел сохранить язык, религию и традиционные формы семейных и общественных отношений.

Актуальность данного исследования обусловлена несколькими факторами. Во-первых, глобализационные процессы и миграционная подвижность усиливают угрозу утраты этнокультурной самобытности малых народов, в том числе и турок-ахыска. Во-вторых, опыт выживания и интеграции этого этноса в многонациональные общества может служить важным примером для изучения адаптационных механизмов депортированных народов. В-третьих, в научном сообществе сохраняется потребность в систематизации и актуализации историко-культурных данных о турках-ахыска, особенно в контексте современных этнополитических вызовов. Таким образом, данная работа направлена на комплексное изучение историко-культурного пути турок-ахыска, анализ факторов, способствующих сохранению их этнической идентичности, и выявление особенностей их адаптации в различных этносоциальных условиях.

Этнокультурная устойчивость

Исследование показало, что, несмотря на расселение в различных странах, турки-ахыска сумели сохранить:

- Язык - кыпчакско-огузский диалект турецкого языка, хотя в некоторых странах наблюдается тенденция к двуязычию (например, в Казахстане - владение казахским и русским, в Турции - турецким литературным и родным диалектом).
- Религию - ислам суннитского толка, который остаётся фундаментом духовной жизни и определяет календарь праздников, обряды и семейные ценности.
- Традиционные обряды - свадебные церемонии с элементами старинных обычаев, похоронные ритуалы, гостеприимство как базовая социальная норма.

- Фольклор и устную историю - сказания о предках, песни, пословицы и поговорки, передаваемые устно из поколения в поколение.
- Кулинарное наследие - блюда, такие как ачма, хинкал, кутаб, шорпо, которые готовятся как в странах исхода расселения, так и в диаспорах за рубежом.

Социальная адаптация и интеграция

В странах проживания турки-ахыска демонстрировали высокий уровень адаптации:

- в Узбекистане многие работали в сельском хозяйстве, в том числе в хлопководстве и садоводстве;
- в Казахстане активно участвовали в животноводстве и строительстве, создавали семейные фермерские хозяйства;
- в Кыргызстане занимались ремеслами, торговлей и мелким предпринимательством;
- в Турции интегрировались в промышленность и сферу услуг, часто объединяясь в земляческие организации;

- в США и странах Европы турки-ахыска осваивали новые профессии, включая сферу образования, IT и малого бизнеса.

При этом внутри общин сохраняются механизмы взаимопомощи: поддержка молодых семей, коллективное участие в религиозных праздниках, помощь в трудоустройстве.

Проблемы и вызовы

Несмотря на высокий уровень адаптации, турки-ахыска сталкиваются с рядом проблем:

- утрата языка среди молодого поколения в условиях доминирования языков стран проживания;
- сокращение числа носителей традиционных ремёсел и устной народной поэзии;
- ограниченные возможности репатриации в Грузию и отсутствие комплексной программы по восстановлению прав депортированных.

ства, так и сохранением значительной части традиций.

Проведённый историко-культурный анализ судьбы турок-ахыска показывает, что данный народ, пройдя через многочисленные испытания - от депортации и вынужденной миграции до социальной и культурной адаптации в новых странах проживания, сумел сохранить свою этническую идентичность, богатое культурное наследие и чувство коллективной солидарности. История

Статистические данные о численности турок-ахыска

Страна	Оценочная численность (чел.)	Источник данных
Турция	150 000 – 200 000	Zeutek, 2011; данные диаспоры
Казахстан	100 000 – 110 000	Перепись РК 2009
Россия	90 000 – 100 000	Росстат, 2010
Азербайджан	90 000 – 95 000	Оценка Министерства диаспоры Азербайджана
Узбекистан	80 000 – 85 000	Данные UNHCR, 2000
Кыргызстан	50 000 – 55 000	Перепись 2009
США	20 000 – 25 000	Данные диаспоры
Европейские страны	10 000 – 15 000	Оценка (Германия, Нидерланды, Бельгия)
Итого	около 600 000	Сводные оценки

Таблица 1. Численность турок-ахыска по странам проживания на начало XXI века (по данным переписей населения, оценкам международных организаций и диаспоральных объединений).

Известные представители турок-ахыска

Для понимания вклада этого народа в различные сферы жизни можно выделить ряд известных личностей:

Зиятдин Касанов - председатель республиканского общества турок «Ахыска»; Расул Ахметов - заместитель председателя Ассамблеи народа Казахстана; Эртугрул Кюркчу - общественный деятель и правозащитник (Турция); Рифат Абдурахманов - политик, представитель турок-ахыска в Азербайджане; Тайфур Ахиска - писатель и публицист, автор произведений о депортации и судьбе народа; Ильяс Бекболатов - предприниматель и меценат в Казахстане, поддерживающий культурные проекты турок-ахыска; Мустафа Гюль-имам и богослов, популяризатор исламских знаний в диаспорах.

Представленные данные демонстрируют, что турки-ахыска, несмотря на депортацию и длительное пребывание вдали от исторической родины, сумели сохранить культурную идентичность и социальную сплочённость. Их численность превышает полмиллиона человек, а география расселения охватывает более 10 стран. При этом процесс культурной адаптации сопровождается как интеграцией в новые обще-

турок-ахыска является ярким примером стойкости и умения приспосабливаться к изменяющимся условиям, не утратив при этом ключевых элементов национальной самобытности.

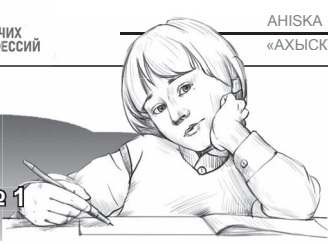
Результаты исследования демонстрируют, что культурная традиция турок-ахыска опирается на прочную систему семейных и родовых связей, религиозных ценностей и устных форм передачи знаний, что позволяет им интегрироваться в различные социокультурные среды без потери собственной уникальности. Несмотря на ассимиляционные процессы, усиливающиеся в странах проживания, турки-ахыска продолжают активно развивать диаспорные организации, поддерживая культурные мероприятия и сохраняя родной язык как средство межпоколенной коммуникации.

Изучение истории и культуры турок-ахыска не только углубляет понимание процессов этнической устойчивости и адаптации, но и вносит значимый вклад в более широкое осмысление проблем миграции, депортации и сохранения культурной идентичности в условиях глобализации. Выводы исследования могут быть полезны как в академической среде, так и при разработке программ по поддержке этнокультурного многообразия в современных обществах.

Карлин МАХПИРОВ,
профессор, директор ОФ
«культуры тюркских народов»
(Электронный научный журнал
«The Scientific Journal of World
Researches» № 3, 2025 г.)

Постоянными авторами страницы
являются учителя и ученики
Талгарского частного лицея-интерната № 1

ҚАЗАҚ ТІЛІ МЕН ӘДЕБИЕТІН ОҚЫТУДАҒЫ ДӘСТҮРЛІ ЖӘНЕ ИНТЕРБЕЛСЕНДІ ӘДІС- ТӘСІЛДЕР

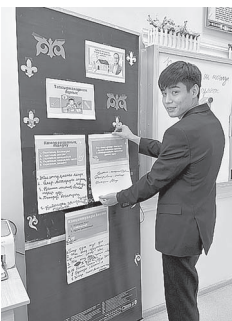
Қазақ тілі мен әдебиеті пәндерін оқытуда қолданылатын әдіс-тәсілдер білім алушылардың тілдік дағдыларын дамыту мен ұлттық құндылықтарды меңгеруде маңызды рөл атқарады. Заманауи білім беру үрдісінде дәстүрлі әдістер мен интербелсенді тәсілдердің үйлесімі оқу үдерісін тиімді ұйымдастыруға мүмкіндік береді.

Дәстүрлі әдіс-тәсілдер

Дәстүрлі әдістер білім беру жүйесінің негізі ретінде ұзақ уақыт бойы қолданылып келеді. Бұл әдістердің ерекшелігі – мұғалімнің жетекші рөлі мен білім алушылардың материалды қабылдауына негізделуі. Дәстүрлі әдістерге мыналар жатады:

1. Лекция және түсіндірмелі оқыту – мұғалімнің оқушыларға білімді жүйелі түрде жеткізуі.
2. Мәтінмен жұмыс – әдеби шығармаларды оқу, мазмұнын талдау, және оның идеялық мазмұнын анықтау.
3. Жазбаша жұмыстар – шығарма жазу, мазмұндама құрастыру, диктанттар мен тест орындау.
4. Сурақ-жауап әдісі – оқушылардың меңгерген материалын тексеруге және талқылауға арналған.

Дәстүрлі әдістер оқушылардың негізгі білімді жүйелі меңгеруіне мүмкіндік береді. Дегенмен, олардың біржақты болуы оқушының шығармашылық және коммуникативтік қабілеттерін дамытуға жеткіліксіз болуы мүмкін.

Интербелсенді әдіс-тәсілдер

Интербелсенді әдістер қазіргі білім беру жүйесінде жиі қолданылып, оқушылардың белсенділігін арттыруға бағытталған. Бұл әдістер білім алушыларды оқу үдерісінің белсенді қатысушысы ретінде қарастырады. Интербелсенді әдістердің кейбірі:

1. Топтық және жұптық жұмыс – оқушылардың бір-бірімен ынтymақтастығын дамытып, коммуникативтік қабілеттерін жетілдіреді.
2. Рөлдік ойындар –

кейіпкерлер бейнесінде әдеби шығармаларды түсіну және талдау.

3. Дебаттар мен пікірсайыстар – өз ойларын еркін жеткізу және дәлелдеу қабілеттерін дамыту.

4. Жобалық әдіс – шығармашылық тапсырмалар арқылы тақырыпты терең меңгеру.

5. Электронды ресурстарды пайдалану – интерактивті тақта, мультимедиялық материалдар және онлайн платформаларды қолдану.

Интербелсенді әдістер оқушылардың сыни ойлау, проблемаларды шешу және топпен жұмыс істеу дағдыларын қалыптастырады. Бұл тәсілдер білім алушылардың пәнге деген қызығушылығын арттырып, олардың жеке тұлға ретінде дамуына ықпал етеді.

әдіспен ақпарат беріп, кейін оқушыларды топтық жұмысқа тарта алады. Сонымен қатар, дәстүрлі жазбаша тапсырмаларды электронды ресурстармен біріктіру оқыту үдерісін қызықты әрі тиімді етеді.

Қорытындылай келе, қазақ тілі мен әдебиетін оқытудағы дәстүрлі және интербелсенді әдістердің әрқайсысының өзіндік артықшылықтары бар. Оларды оқу мазмұнына және оқушылардың қажеттіліктеріне қарай ұтымды үйлестіру – қазіргі заманғы педагогтің басты міндеті. Осындай тәсіл білім алушылардың тілдік және әдеби сауаттылығын арттырып қана қоймай, олардың жан-жақты дамуына негіз болады.

**Қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімі:
Рахымжанова Баян
Досымбекқызы**

Дәстүрлі және интербелсенді әдістерді үй- лестіру

Қазақ тілі мен әдебиетін оқытуда дәстүрлі және интербелсенді әдістерді үйлесімді қолдану – оқыту сапасын арттырудың тиімді жолы. Мысалы, әдеби шығарманы талдау барысында мұғалім алдымен түсіндірмелі

Оғлан, гелін тояларына
Оғлан, гелін тоялары var,
Ne гүзелде боылары var,
Cemaat алқышлар,
Temiz İslam соылары var.

Sizlere biz baht dileriz,
Yüksek-yüksek taht dileriz,
Dünyada çok yaşayın,
Onu haktan dileriz.

Оғлан, гелін тоялары var,
Ne гүзелде боылары var,
Cemaat алқышлар,
Temiz İslam соылары var.

Mevlam dua etsin size,
İbret olun her oğlan kıza,
Sevgi kaynağı olsun,
Güller bitsin yollarımıza.

Оғлан, гелін тоялары var,
Ne гүзелде боылары var,
Cemaat алқышлар,
Temiz İslam соылары var.

Şair sözlere dikkat etti,
Ömründen 85 yıl gitti,
Çoktan sığındı Allaha,
Böyle günlere yetti.

**KURAEV Vasib
Narimanoviç.
Şimkent şehri, Enbekşi
semti,
Karatöbe yerleşim
bölgesi,
«Ahıska» Türk Etno-
kültür Başkanı**

Bakü'de stratejik buluşma: İki Türk devleti arasında kamu düzeni iş birliği

Kazakistan İçişleri Bakanlığı Ulusal Muhafızlar heyeti, kamu düzeni ve kolluk kuvvetleri eğitimi alanında Azerbaycan'ın tecrübelerini incelemek üzere Bakü'ye resmi bir ziyaret gerçekleştirdi.

ile bir araya gelerek kamu güvenliği alanında iş birliğinin güçlendirilmesi ve genişletilmesi konularını görüştü.

Heyet, Azerbaycan İçişleri Bakanlığının İç Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı, Organize Suçlarla Mücadele Dairesi ve Genel Kamu Güvenliği Dairesinin faaliyetleri hakkında bilgilendirildi. Görüşmelerde Baltabekov, kamu güvenliğinin sağlanmasında son yıllarda kazanılan tecrübelerin ve iyi uygulamaların paylaşılmasının önemini vurguladı. Memmedov ise Azerbaycan'ın operasyonel ve hizmet faaliyetlerini geliş-

tirmek için Kazakistan ile iş birliğini genişletmeye hazır olduğunu ifade etti.

Ziyaret kapsamında heyet, Bakü'de kamu düzeninden sorumlu askeri birliği ziyaret ederek silah ve askeri teçhizat tanıtımlarını inceledi. Ayrıca 2014'ten bu yana subay yetiştiren İç Güvenlik Kuvvetleri Askeri Enstitüsünü de ziyaret eden Kazak heyeti, subay eğitimi ve öğretim yöntemleri üzerine görüş alışverişinde bulundu. Taraflar, her iki ülkenin kolluk kuvvetlerinin eğitim kurumları arasında iş birliği perspektiflerini de değerlendirdi.

Hazar için kritik buluşma: Azerbaycan 12. üst düzey oturuma ev sahipliği yapacak

Azerbaycan, Hazar Denizi Üst Düzey Çalışma Grubu'nun 12. oturumuna ev sahipliği yapacak. Beş kıyıdaş ülkenin katılımıyla düzenlenecek toplantıda deniz yetki alanları ve Hazar'ın siglaşmasının yarattığı çevresel riskler ele alınacak.

Azerbaycan, Hazar Denizi Üst Düzey Çalışma Grubu'nun 12. oturumuna ev sahipliği yapacak. Türkmenistan'da düzenlenen son toplantıda deniz yetki alanlarının belirlenmesine ilişkin teknik konular masaya yatırılmış, ayrıca Hazar Denizi'nin giderek siglaşmasının yarattığı çevresel ve ekonomik riskler gündeme gelmişti.

BEŞ KIIYIDAŞ ÜLKE MASADA

Azerbaycan Dışişleri Bakanlığı, 5-17 Eylül tarihlerinde Türkmenistan'ın başkenti Aşgabat'ta yapılan 11. oturumda alınan kararla, 12. oturumun ülkede gerçekleştirileceğini duyurdu. Toplantının kesin tarihleri ise diplomatik kanalları aracılığıyla belirlenecek.

Türkmenistan, Azerbaycan, İran, Kazakistan ve Rusya'dan heyetlerin katıldığı toplantıda, ulusal deniz yetki alanlarının sınırlandırılması için düz esas hatlarını (straight baselines) oluşturulmasına yönelik teknik yöntemler ele alındı.

ÇEVRESEL VE EKONOMİK BOYUT

Toplantıda ayrıca Hazar Denizi'nin giderek siglaşmasının ekolojik ve ekonomik sonuçları da gündeme geldi. Katılımcılar, bu sorunun çevre ve denizcilik sektörleri üzerindeki olumsuz etkilerini ayrıntılı şekilde ele aldı. Sorunun kalıcı biçimde incelenmesi için özel bir çalışma grubunun kurulması önerildi.

Azerbaycan'ın ev sahipliği yapacağı 12. oturum, yalnızca teknik ve hukuki konuları değil, aynı zamanda kıyıdaş ülkeler arasında çok taraflı iş birliğini de güçlendirmeyi amaçlıyor.

Kazakistan ve İspanya'dan Kızılorda'da 70 milyon avroluk yatırım

Kazakistan ile İspanya, Kızılorda kentinde modern bir sıhhi tesisat fabrikasının kurulması için iş birliği yaptı. Yaklaşık 70 milyon avro değerindeki proje, hem Kazakistan'ın iç piyasasına hem de Türkistan ülkelerine yönelik üretim yapacak.

Kazakistan ve İspanya, Kızılorda'da 70 milyon avro değerinde sıhhi tesisat fabrikası kurmak için iş birliği yaptı. Yıllık 500 bin üretim kapasitesine sahip olması planlanan tesis, 300 kişiye istihdam sağlayacak ve hem iç pazar hem de Türkistan'ın geneline ihracat için üretim yapacak.

YILLIK ÜRETİM KAPASİTESİNİN 500 BİN ADEDE KADAR ULAŞMASI ÖNGÖRÜLÜYOR

Kazakistan Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Murat Nurtleu, Roca Group CEO'su Alberto Magrans ile yaptığı görüşmede Kızılorda bölgesinde modern bir sıhhi tesisat fabrikası kurulmasına yönelik yatırım anlaşmasını ele aldı. Yaklaşık 70 milyon avro yatırım yapılacak proje kapsamında 300 yeni istihdam yaratılması hedefleniyor.

Yeni tesisin yıllık üretim kapasitesinin 500 bin adede kadar ulaşması öngörülmüyor. Montaj sistemleri ve diğer bileşenleri de kapsayan ürünler hem Kazakistan için pazara sunulacak hem de Türkistan ülkelerine ihrac edilecek.

Nurtleu, Kazakistan'ın önde gelen küresel şirketler için cazip bir merkez olduğunu vurgulayarak hükümetin projeye kapsamlı destek sağlayacağını belirtti. Magrans ise Kazakistan'ın lojistik avantajları ve iş dostu ortamı sayesinde Roca Group için Türkistan'da stratejik bir platform oluşturduğunu ifade etti.

СУИЦИД ПРОФИЛАКТИКАСЫ

Алиев Элман Сайддинович.

Врач-резидент травматолог-ортопед взрослый, детский.

Суицидтік мінез-құлық - бұл өзін-өзі зақымдауға немесе өзін-өзі жоюға бағытталған қиялдар, ойлар немесе әрекеттер түрінде көрінетін мінез-құлық.

Суицидтік мінез-құлықтың ішкі формаларына - өмірдегі құндылықтың жоқтығы туралы ойлар, өз өлімі туралы қиялдар, суицид жоспарын құру және оны жүзеге асыру туралы шешім қабылдау (суицидтік тенденциялар) жатады.

Мінез-құлық белгілері:

1. Жеке заттарын басқаларға береді, ретке келтіреді.
2. Мінез-құлықтағы түбегейлі өзгерістерді көрсетеді: тым аз немесе көп тамақ жейді; сабақты босатады, үй тапсырмасын орындамайды, араласудан қашады; ашу-шаңдықты, күңгірттікті көрсетеді; депрессиялық көңіл-күйде болады;
3. Сенімсіздік, үмітсіздік белгілерін көрсетеді.
4. Есірткі заттарға құмар-шылдық танытады.

ол оны ешқашан қайталамайды. Шын мәнінде, егер адам өз-өзіне қол жұмсауға әрекеттенсе, қайталану қаупі өте жоғары. Ең жоғары ықтималдық алғашқы 1-2 айда болады.

5. Суицидке деген құштарлық тұқым қуалайды. Бұл сөзді әлі ешкім дәлелдеген жоқ.

Суицидтің алдын алу мүмкін емеске жақын деп айтсақ қате болмайды.

Өйткені мұндай іс ойлаластыған адам көпшілік алдында өзіне қол жұмсамайды. Ол алдын ала ойластырып алады. Бірақ дағдарыс кезеңі уақытша құбылыс, дәл осы сәтте адамға жылулық, көмек, қолдау қажет. Мұны алған адам көбінесе ниетінен бас тартады.

Суицидтік мінез-құлықтың алдын алу бойынша нәтижелі жұмыстар бар.

Оларға:

Ситуациялық белгілер:

1. Әлеуметтік оқшаулану.
2. Тұрақсыз ортада өмір сүреді.
3. Өзін зорлық-зомбылық құрбаны ретінде сезінуді (физикалық, жыныстық, эмоциналдық).
4. Бұрын өз-өзіне қол жұмсауға әрекеттенген.
5. Өзін-өзі өлтіруді досы немесе туысы бұрын жасағандар
6. Басына ауыр іс түскендер (жақындарының қайтыс болуы, ата-анасының ажырасуы).

«Суицид туралы қате түсініктер»

1. Өз-өзіне қол жұмсауды әдетте психикалық ауытқуы бар адамдар жасайды. Бірақ зерттеулер көрсеткендей, суицидтердің 80-85% -ы толығымен сау адамдарда кездескен.
2. Адамдар жұмыспен басы қатып жүрсе, суицидтің алдын алуға болады деген сөздер бар халық арасында. Бұл да дұрыс емес.
3. Алкогольді ішу суицидтік сөзімдерден арылуға көмектеседі. Бірақ көбінесе бұл кері әсерді тудырады: алаңдаушылық күшейеді, қақтығыстар шиеленісе түседі, осылайша суицидке әкеледі.
4. Егер адам өз-өзіне бір рет қол жұмсауға әрекеттеніп бірақ сәтсіз аяқталса,

ҚАЗАҚ ТІЛІ — ДОСТЫҚТЫҢ ДӘНЕКЕРІ

Тектілік тамыры — тіл. Достық пен сыйластықтың бастауы да осы — тіл. Түркістан облысы Түлкібас аудандық ОЖК-ге қарасты Тастұмсық ауылдық кітапханасының ұйымдастыруымен 5 қыркүйек - Қазақстан халықтарының тілдері күніне арналған «Тіл — татулық өзегі» атты тағымдық сағаты ұйымдастырылды.

Аталған іс-шараға Түркістан облысының қоғамдық даму басқармасы «Қоғамдық келісім» КММ-і Түлкібас аудандық филиал басшысы мен мамандары, Түрік этномәдени орталығының төрағасы Абилов Жұмабек Жошыұлы, Түлкібас аудандық жастар орталығының мамандары, Тастұмсық ауылдық кітапхана қызметкерлері, Жаскешу және Тастұмсық ауыл округінің әкімі мен мамандары және ауыл тұрғындары қатысты.

«Тіл — татулық айнасы» деген ұстанымды негіз еткен іс-шара жиналған оқырмандар елдегі тұрақтылықтың бағдаршамы ретінде мемлекеттік тілді үйренуге оқырмандарды шақырды. Тастұмсық ауылдық кітапхана қызметкерлері «Тіл — бауырластық пен ізгілік тамыры» атты баяндамасымен таныстырып, мемлекеттік тілдің қолданыс аясын кеңейтуге бағытталған елдегі негізгі шараларды атап өтті. Түрік этномәдени орталығының мүшесі Аббасова Гүлнәхча «Достықтың дәнекері - тіл» атты өз қаламынан туған өлеңін оқып көпті қуантты.

«Мемлекеттік тіл - татулық пен достықтың негізгі дәнекері» деген жерлесіміз Асылы Османнның пікіріне Ағалы Ағалы өдеби талдау жасады. Танымдық соңында кітапханашы Топанбай Мейірхан Мейрамбекұлы «Татулықтың темірқазығы - тіл» атты кітап көрмесі жасақталып, оқырмандарға таныстырылды.

Аяға Аяалы, «Ассамблея жастары» республикалық қоғамдық бірлестігінің мүшесі, Түркістан облысы

ҚАЛА КҮНІ ҚАРСАҢЫНДА ПЕРФОМАНСТАР: АРТИСТЕР АЛМАТЫ КӨШЕЛЕРІ МЕН АУЛАЛАРЫНДА ӨНЕР КӨРСЕТУДЕ

«Алатау» дәстүрлі өнер театрының артистері кабриолет-автобуспен шаһарды аралап, тұрғындарға перформанс форматында концерт тарту өтті. Олар аялдамаларға, көпқабатты үйлердің аулаларына және ашық алаңдарға тоқтап, көрерменді келе жатқан Қала күнімен құттықтады.

Күміс көмей әншілер мен бишілер, қобызышар мен күйшілер, баяншылар мен дауылпаздар қала жұртшылығына ұлттық өнерден шашу шашып, мерекелік көңіл-күй сыйлады. Көрінесті тамашалаған алматылықтар шаттанып, қол бұлғап, өңге қосылып, би биледі. Күтпеген жерден концертте тап болған туристер де қазақы өуенге тәнті болып, ыстық ықыластарын білдірді.

«Бұл — ерекше бастама екен. Көңіліміз көтеріліп қалды. Аяқ астынан осындай концертке тап болдық. Форматы да ерекше. Келе жатқан қала күні құтты болсын! Баршаңызға амандық тілейміз. Қаламыз, өліміз көркейе берсін!», — деді темір жол вокзалы маңында перформансты тамашалаған қала тұрғындарының бірі.

Ерекше форматтағы «Алматы — аялдамасы» жобасы қала күні аясында осымен екінші жыл өткізіліп отыр. Артистердің мерекелік көруені 19 қыркүйекке дейін жалғасады. Айта кетейік, бүгіннен бастап 21 қыркүйек аралығында Алматы музейлер бірлестігі метро бекеттерінде жылжымалы фотокөрме өткізуде. Көрмеге археологиялық артефактілер, зергерлік бұйымдар, спорт тарихы, Алматының XX ғасырдағы бейнесі және ұлы тұлғалардың аспаптары туралы фотосуреттер қойылды. Одан бөлек, 18 қыркүйекте метрополитен жолаушылары «Алматы өуендері» ұжымы ұйымдастырған концерттер мен перформансты тамашалай алады.

Алмтыда Қала күнін мерекелеу аясында жалпы 200-ден астам іс-шара өтеді. Мерекелік бағдарламалар мегаполистің барлық сегіз ауданында ұйымдастырылады. Орталық алаңдарда үлкен сахна орнатылып, танымал артистер өнер көрсетеді. Ашық

пан астындағы барлық концерт пен мәдени бағдарламаға кіру тегін. Негізгі мерекелік іс-шаралар 18-21 қыркүйек аралығында өтеді. Іс-шаралар жоспарымен Алматы қаласы әкімдігінің ресми сайтында таныса аласыздар.

Недавно основатель языкового клуба «Мәміле» писатель Канат Тасибеков совершил занимательную поездку по странам Скандинавии, где провел ряд мастер-классов по обучению казахскому языку. Впечатлениями от турне он поделился с автором этих строк.

— Инициатором моего путешествия стала жительница Алматы Розани Исмаинова, дочь которой Айсулу с мужем и детьми живет в Хельсинки, — рассказывает Канат Галимович. — В Финляндии и Швеции есть диаспоры казахов, действующ культурные общества «Сәуле» и «Абай», представители которых предложили мне провести выездные мастер-классы. Как выяснилось, многие из них уже ознакомились с моей методикой, самоучителем «Ситуативный казахский» и хотели получить практический навык.

В ходе переговоров было решено устроить аналогичные писательские встречи с представителями казахских диаспор из соседних с Финляндией стран Северной Европы. В итоге поездка Каната Тасибекова, продлившаяся больше двух недель, охватила также Швецию, Данию, Норвегию и Эстонию. В турне пропагандист қазақ тілі не только преподавал обучающие сессии проживающим там казахам и европейцам, интересующимся нашей культурой, но и принял участие в праздничных мероприятиях, посвященных 180-летию Абая.

— Хочу выразить благодарность работникам посольства Казахстана в скандинавских странах, тепло встретившим нас, — продолжает писатель. — Были устроены Абайские чтения,

«СИТУАТИВНЫЙ КАЗАХСКИЙ» ШАГАЕТ ПО ПЛАНЕТЕ

увлекательные творческие конкурсы. Среди европейцев заметил много фанатов Димаша Кудайбергенова. Они с упоением декламировали «Слова назидания» Абая, отрывки из других его произведений на трех языках — казахском, финском и английском, пели «Көзімнің қарасы». Местные казахи сопровождали им на домбре, кобызе. В общем, юбилей великого поэта был отмечен на высоком уровне. Это надо было видеть!

Как выяснилось, казахская диаспора в скандинавском регионе немногочисленна: в каждой из вышеуказанных стран проживают по несколько сотен человек. В основном это потомки этнических казахов, бежавших из Казахстана в 30-е годы прошлого века от сталинских репрессий и голода. Попали они туда главным образом через Турцию. Есть также молодые люди, окончившие зарубежные вузы, создавшие семьи.

— В столице Швеции Стокгольме мы посетили муниципальное учреждение, похожее на наши дома дружбы, — вспоминает мой собеседник. — Там работают местные этнокультурные эксперты, труд Каната Тасибекова раскрывает картину мира, менталитет и ценности казахского языка, но и рассказ о духовных ценностях нашего народа, его культурном богатстве. Привезенные мной книги по казахскому языку расхватали как горячие пирожки!

По словам Каната Галимовича, зарубежные казахи весьма трепетно относятся к соблюдению национальных традиций и обычаев, изучению родного языка, исто-

реперечатываются, за рубежом больше покупают англоязычную версию.

— Мои книги в основном предназначены для взрослых русскоговорящих казахов, — поясняет автор методики. — Знаете, есть такое понятие «намыс» — честь, для нас оно является триггером. Достигнув зрелого возраста, мне стало стыдно за свое незнание родного языка. Так я и придумал для себя эту методику, а спустя пару лет понял, что она дает результат, решил поделиться знаниями. Позже открыл разговорный клуб «Мәміле», участники которого, общаясь казахша, быстро овладевают языком.

К слову, самоучитель «Ситуативный казахский», изданный в трех томах на казахском, русском и английском языках, является полноценным экскурсом в богатую историю и самобытную культуру народа. По оценкам экспертов, труд Каната Тасибекова раскрывает картину мира, менталитет и ценности казахского языка, но и рассказ о духовных ценностях нашего народа, его культурном богатстве. Привезенные мной книги по казахскому языку расхватали как горячие пирожки!

По словам организатора скандинавского турне Розани Исмаиловой, мастер-классы, устроенные по линии «Народной дипломатии», прошли на одном дыхании.

— Зарубежные казахи были в полном восторге, — отмечает Розани Дарвинова. — Мы привезли им частичку Родины, это незабываемо. Думаю, нужно чаще проводить подобные мероприятия в любой стране, где есть казахская диаспора. Особенно важно хранить и беречь национальные традиции среди детей, родившихся за рубежом. Я сама член клуба «Мәміле», на мой взгляд, трехтомник «Ситуативный казахский» написан поэтичным, образным языком, который понятен не только казахам, но и представителям других национальностей. Именно поэтому книги вызывают такой большой интерес.

В планах Каната Тасибекова — осуществить поездку по 12 российским городам, расположенным в приграничной зоне: Астрахани, Саратове, Самаре, Омске, Оренбурге и другим, где исторически проживает большое число этнических казахов. Представители местных казахских обществ тоже приглашают писателя-лингвиста провести у них мастер-классы. Энтузиаст намерен обучить казахскому языку как можно большее число желающих.

Асем КАЛЫМОВ

JASTAR GENERATION: 80 МОЛОДЫХ АКТИВИСТОВ ПРОШЛИ ТРЕНИНГИ

В Алматы завершил работу международный лагерь Jastar Generation — 2025. Его приурочили к 30-летию Ассамблеи народа Казахстана.

В течение трёх дней 80 активистов прошли тренинги и мастер-классы.

Главная тема — подготовка кадрового резерва Ассамблеи народа Казахстана. Для этого участники работали в командах и осваивали коммуникативные навыки. Для них организовали тренинги по межэтническому взаимодействию и продвижению государственного языка. Также прошли мотивационные встречи с лидерами Ассамблеи и успешными предпринимателями.

Марат Азильханов, заместитель председателя Ассамблеи народа Казахстана: «Цель лагеря — подготовка лидеров общественного мнения среди молодежи, тех, кто завтра может возглавить собственные организации в регионах. Быть активными, вовлекать другую молодежь — рабочую, трудовую — в проекты, которые продвигают страну вперед и делают её более процветающей».

В этот же день в Алматы прошёл праздничный концерт к 35-летию Ассоциации корейцев Казахстана. На сцене чествовали ветеранов организации. За многолетний труд и вклад в развитие межэтнического согласия активистам вручили благодарственные письма.

Гостям представили разномыслиющую концертную программу. В этом году Ассоциация реализует ряд крупных проектов. Константин Ким, главный редактор республиканской корейской газеты «Корё ильбо», член президиума Ассоциации корейцев Казахстана: «В этом году наша Ассоциация отмечает 35-летие. И буквально вчера на территории нового города Алатау-сити, о котором сказал в Послании народу Казахстана глава государства, мы открыли культурно-диалоговый центр «К-парк». Это будет своего рода центр благозарности казахскому народу и казахской земле». Ассамблея народа Казахстана остаётся важной площадкой для диалога, взаимодействия и укрепления единства в обществе. Она объединяет сотни представителей разных этносов и десяти этнокультурных объединений по всей стране.

Гафу УАЛИ, Айдос КАЛИЕВ

